

פתיחת האגף החדש של מוזיאון תל-אביב מלווה במחאת אמניות ואמנים. בקיץ האחרון קמה מחאה ציבורית, הגדולה בתולדות המדינה, בקריאה לצדק חברתי. התנאים של כוחות השוק בישראל פוגעים לא פחות בערכים חיוניים לקיום של שיח תרבות ציבורי שיעיד כי הון אינו כל הכישרון ואמת מארץ תצמח.

תקציב התרבות במדינת ישראל עומד על 0.15 אחוז מכלל תקציב המדינה. עשירית מהמקובל במדינות מתוקנות. מתוך עוגת תקציב התרבות רק 5.9 אחוז מוקדשים לאמנות פלסטית כולל מוזיאונים לאמנות. בתנאים אלה מופרטת התרבות לחסות של תורמים וצדקה ונוצר פער משווע בין ההשקעה ביצירה לבין ההשקעה במבנה שעלותו 55 מילון דולר. כך קורה שאמנים מתבקשים לגייס מימון לקטלוג תערוכתם. תל-אביב יכולה להתנאות כ"עיר עולם" ובשנת אמנות רק בזכות המחיר האישי של יוצרות ויוצרים. כל אחד ואחת מהם תורמים מכספם יחסית יותר מאשר כל בעל ממון. חיי התרבות של חברה אזרחית חיוניים ורחבים הרבה יותר ממוסד מייצג אחד שנועד למעשה לבטא אותם.

למוזיאון תל-אביב יש מועצת מנהלים, ארבעים ושלושה נציגי ציבור, רובם ככולם אנשי ממון, תורמים ואספנים, שאינה כוללת אנשי מקצוע מתחום האמנות. רבים מהם משרתים בתפקיד שנים ארוכות ללא תחלופה. המחאה דורשת לקצוב זמן לבעלי התפקידים הציבוריים, לשתף בהם אנשי מקצוע, להשקיע במחקר ובתערוכות, להסדיר תנאי העסקה הוגנים לעובדים ולאמנים המציגים במקום, להציג אמנות המתקיימת מעבר לשדה האמנות המסחרי, לקבוע תקנון אתי שיסדיר את היחס בין תורמים לשיקולי האוצרות ולקבוע ערב אחד בו תותר הכניסה למוזיאון חינם.

הפאר של האגף אינו מרשים לאור העובדה שהמוזיאון מתקשה לאתר מנהל חדש. במקום לטפח דור המשך של מחקר, אוצרות וניהול מוזיאונים, מחפשים כעת מועמדים בחו"ל. מוזיאון הוא בית היוצר של עתודה מקצועית כפי שבית חולים מכשיר מתמחים לרפואה. הפן התרבותי של חברה משקף אפשרות של יצירה ויוצרים לצמוח ממנה, את היכולת להעריך ולבקר את ערכיה באורח המאפשר את התחדשותה. פן זה נפגע קשות בשם ה-"בינלאומיות", שהיא תמיד, אירופית אמריקנית, המאפילה דרך קבע על השקעה בתובנת מציאות תרבותית מורכבת, מזרח תיכונית, המסקרנת את העולם כולו. לשם כך מייבאים בעלות עתק אגף המתמיה בדמיונו למרכז פאהנו למדע שנחנך בעיר וולפסבורג בגרמניה בשנת 2005 שתכננה זאהה חדיד, ותהום "מפל אור" שמתכתב עם תהום משנת 2004 באגף החדש של המוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק. אין ספק שהילה "בינלאומית" מחייבת אוצר "בינלאומי" ואין ל"בזבזה" על טיפוח עתודה מקומית. ואין ל"בזבזה" על מודעות עצמית